

MEMO

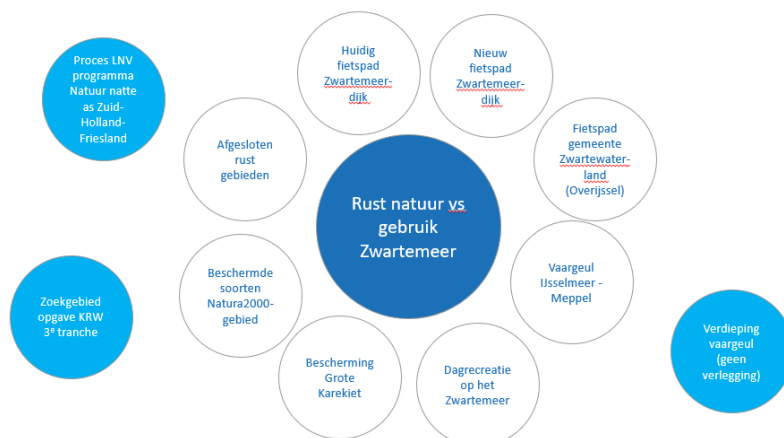
Aan : Gemeenteraad
Van : College
Datum : 12 mei 2022
Onderwerp : Fietspad Zwartemeerdijk
Bijlage : -

1. Aanleiding

Gemeente Noordoostpolder, Waterschap Zuiderzeeland en provincie Flevoland zijn al een flink aantal jaren in gesprek over de realisatie van een fietspad over de Zwartemeerdijk vanaf het kunstwerk 'Pier&Horizon' tot de Ramspolbrug. Daarbij is in januari 2022 tussen gemeente Noordoostpolder en Waterschap Zuiderzeeland afgesproken om de haalbaarheid naar een bredere gebiedsontwikkeling te onderzoeken. Dit vanwege het feit dat het waterschap een dergelijk fietspad ook in een breder perspectief wil plaatsen als gebiedsontwikkeling

2. Analyse van de situatie

De Zwartemeerdijk grenst aan het Zwarte Meer. Het Zwarte Meer wordt getypeerd als een kwetsbaar Natura2000-gebied, een vogelrichtlijn- en habitatrichtlijngebied met Europees beschermde vogel-, dier- en plantensoorten. Op het Zwarte Meer is er het spanningsveld tussen enerzijds de bescherming van de aanwezige natuurwaarden en anderzijds de (behoefte aan) toenemende recreatie op en rondom het Zwarte Meer. Specifieke soorten, zoals de Grote Karekiet, doen het (nog) goed hier, maar de rustgebieden worden steeds vaker verstoord. De dagrecreatie óp het water is de afgelopen jaren toegenomen. Daarnaast ontstaan er verschillende initiatieven vanuit gemeenten in de provincies Overijssel en Flevoland voor fietspaden langs het Zwarte Meer. De verschillende aspecten die spelen staan in onderstaand plaatje weergegeven:

Vanuit natuurbescherming is het van belang om te voorkomen dat er stap voor stap van de natuurwaarden wordt 'afgeknabbeld' omdat de recreatieve initiatieven op kleinere schaal worden beoordeeld, zonder dat op grotere schaal naar de totaaleffecten voor het Zwarte Meer wordt gekeken. Om goed voor het Zwarte Meer te zorgen zou een integrale gebiedsvisie Zwarte Meer passend zijn, waarin er een balans tussen de belangen voor de recreatie en voor de natuur wordt gevonden. Er zijn meerdere partijen betrokken bij het Zwarte Meer (o.a. twee provincies, twee waterschappen, meerdere gemeenten, Rijkswaterstaat, Natuurmonumenten), wat sturing hierop ingewikkeld kan maken.

Zo hebben de diverse partners diverse wensen met betrekking tot de ontwikkeling van het gebied. Hieronder zijn ze weergegeven.

- 9 km fietspad over Zwartemeerdijk tussen kunstwerk Pier&Horizon en Ramspolbrug om de ontbrekende schakel in het rondje Noordoostpolder op te lossen
- Vanuit het bevorderen van biodiversiteit is een ander soort beheer en onderhoud van de dijk mogelijk en wenselijk
- Zoekgebied maatregelen programma KaderRichtlijnWater (KRW) 3^e tranche o.a. aan noordkant Zwarte Meer
- Een eventuele verdieping (niet verlegging) van de Vaargeul IJsselmeer Meppel (Meppel).
- Subsidie ministerie LNV om een proces te starten ter verbetering van het Flevolandse deel van de Natte As van Zuid-Holland naar Friesland (Randmeren, het Zwarte Meer is daar een onderdeel van)

De conclusie uit de bespreking van deze wensen is, dat dit raakvlakprojecten NAAST elkaar zijn. Geen van deze projecten is een drijvende motor (zoals een grote woningbouwopgave of een dijkversterking) om een integrale gebiedsontwikkeling te trekken. Onduidelijk is verder welke bedragen de diverse partners in hun begroting hebben voor de respectievelijke ontwikkelingen of van plan zijn erin op te nemen.

3. Proces

Het project rondom het fietspad Zwartemeerdijk kent een enkelvoudige smalle start. Door het tijdsverloop zijn inzichten verruimd en gewijzigd. Er is zonder heldere uitgangspunten en kaders gestart en daarmee ook met verkeerde aannames geraamd (bijv. dat de aanleg van een fietspad op een dijk niet te vergelijken is met een regulier fietspad, de eisen voor een schouw/inspectie pad zijn hoger dan voor een fietspad (breder, 3 meter en dikker beton, 18 cm). Dit alles heeft een kostenverhogend effect gehad, waardoor het benodigd totaal budget voor het fietspad van € 300.000 is opgelopen tot € 2,1 mln. De oude afspraak tussen provincie, gemeente en waterschap over de 1/3-verdeling van de kosten lijkt niet gestoeld op een naar belang geschaalde kostenverdeling en zijn qua investering ongelijk opgenomen in de verschillende begrotingen van de betrokken partijen. Om e.e.a. toch voor elkaar te krijgen zijn er alternatieven bedacht en aanpassingen op het ontwerp gemaakt.

4. Prioriteit en capaciteit

Daarnaast speelt nog de issue van wie gaat een breed project nu eigenlijk trekken? Wie voelt zich daar bestuurlijk eigenaar van? De gemeente Noordoostpolder heeft capaciteit voor de realisatie van een fietspad. Verder is er bij de andere partijen geen prioriteit voor een gebiedsontwikkeling en daarmee is er zeer beperkte capaciteit beschikbaar. Er is geen partij die het trekkerschap van een gebiedsontwikkeling op dit moment op zich neemt.

Wel heeft de provincie Flevoland vanuit het ministerie Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) voor 2023-2025 een subsidie voor een proces ter verbetering van het Flevolandse deel van de Natte As – van Zuid-Holland naar Friesland - toegezegd gekregen. Deze proceskosten zijn voor het hele Flevolandse traject, dus ook voor de Randmeren en is niet specifiek voor het Zwarte Meer. Er is nog geen concrete invulling van dit proces.

5. Conclusies

Partijen staan constructief aanzien van een onderlinge samenwerking. Maar voor een integraal gebiedsproces rondom de Zwartemeerdijk lijkt er echter onvoldoende drijvende kracht. Naast de realisatie van het fietspad, voelen partijen geen urgentie om iets op te pakken in het gebied. Daarmee is er ook geen capaciteit om een trekkende rol, breder dan de realisatie van het fietspad, in te vullen en mogelijk te maken op dit moment.

6. Vervolg

Bij een realisatie van enkel het fietspad zal er vanuit de wet natuurbescherming nadrukkelijk gekeken worden naar een ontwikkeling in samenhang met de natuurwaarden van het Zwarte Meer. Inschatting is dat, mocht er geen gebiedsproces starten, er ook onvoldoende draagvlak voor een fietspad is. De provincies Overijssel en Flevoland lijken de aangewezen partijen om een proces te starten om te komen tot een integrale gebiedsvisie Zwarte Meer, waarin een balans tussen de belangen voor de recreatie en voor de natuur wordt gevonden. Dit zal ook bestuurlijk worden aangekaart

Vervolgproces

Als huidig college leek ons het goed deze memo met de stand van zaken aan te bieden en aan te geven dat het nieuwe college een standpunt in zal moeten gaan nemen. En die kan er bijvoorbeeld uitzien als volgt.

Leg de gemeenteraad een keuze voor:

- Stop het project en laat de middelen in de begroting vrij vallen voor een andere aanwending voor al dan niet met al alternatieven;
- Handhaaf het project en ga verder gesprekken aan met de overige gebiedspartners, met als feitelijke procestrekkers de provincies.